

KAKO NAĆI, PREŽIVETI I OSLOBODITI SE NATO DEČKA

Biti žensko u doba globalizacije liči na Đavolju varoš: jeste atrakcija, ali je pomalo i creepy.

Mislim, nije bilo sjajno ni u doba hladnog rata, možda kratko tamo sedamdesetih, a od devedesetih globalizaciju bih više volela izgubiti nego naći, kako kažu jedni od prečana, mislim oni levo. Nije bilo lako naravno ni pre globalizacije. Ako si htela da živiš kako ti želiš e, morala si onda lično, kao engleska kraljica da započneš globalizaciju.

Sintagma strane sile zvuči, onako, pomalo misteriozno dok nije oličena u novinarima, humanitarcima bez granica, diplomatama bez predrasuda a sa brojnim imunitetima ili kompanijama čije zastave se pobjednički vijore na jarbolima ispred dva tri velika hotela u Beogradu. Besno kevcu komadi poliesteru u živim bojama, a ja vidim bele kapuljače i krstaške ratove i kolonijalnu klanicu, KKK, pobadanje barjaka u bilo čiji parking, tlo i zaleđe, zanosno i zaumno, kao u svakom osvajačkom pohodu.

Da vam kažem, ako ste uzor-devojka koja je, dakle, sreća gologlavog stranca u noći morate imati pre svega petlju i gajiti osećanja za fina jezička kalibrisanja.

Najviše volim ono *or something*.

Znate vi već da taj muškarac najčešće ipak nije Ret Batler ili neka moderna bitanga dobrog srca koja u vama vidi više od urođeničkog trofeja. Sve smo mi iste dok mu vi, lutko, ne dokažete suprotno. Kao što su svi ti dođoši i prođoši, politički maratonci sa lošim vestima koji umesto da padnu u hropcu, kao onaj glasnik posle bitke kod Termopila, odremaju na *ridžensi* spratu, elem svi su nalik jedni na druge delom i iz tog razloga. Jer to je omiljena floskula okupatora i osvajača na svim meridijanima, pa se po principu bumeranga i oni ogledaju u njoj. Volim prijeme, čak i diplomatske, stvarno obožavam da nosim čarape od 6 dena na temperaturi od 40 °C dok mažem kanapee ostavši koncentrisana na laku, besmisleni konverzaciju, koja mi ide od ruke sa svim predstavnicima bilo čega, bilo gde. Mogu da se uživim u taj trenutak, i da ga skinem kao gumenu rukavicu za pranje sudova, pre nego što sednem u taksi...

E taj *mojo* gumene rukavice neka mi dozvoli da zahvatam epsku temu ženske globalizacije, jer utvrđivanje više, poetske pravde leži najbolje ženama piscima. One vide stvari u drugačijem svetlu, za njih utorak nije utorak, ljubav, naravno, nije ljubav, muškarac nikada nije samo muškarac, a neprijatelj je lingvistička ekvilibristika, čist De Sosir i ostale dekonstrukcije. Muškarci imaju neprijatelje, a mi žene, mi imamo nepoznate muškarce. A njih muškarci, ne samo naši, smatraju neprijateljima.

Svaka naočita uspijuša, naročito ako je Muze nisu greškom poljubile, e ta ima više neprijateljica među svojimima i na sajmu knjiga nego tamo među genetskim strancima, besnim, potomcima Vikinga i Kelta ili neke druge horde, koja je dugim osvajačkim ratovima,

pokoljima, spaljivanjem starosedelaca i mučenjem žena dosegla vrhove civilizacije, ali to je već globalizacioni tralala i prošlogodišnja moda. Zbog njih Tomas Man kaže kako su nekada postojale toliko civilizovane kulture da nisu poznavale reč civilizacija. Dobro, nema-mo vremena mi za Mana.

Reći ću ovo samo jednom: žena pisac nema pancir za srce i ne čeka da posle pokolja većih razmera Bog prepozna svoje, a njoj šta ostane... To ne može tako, žena pisac ima privatnu Čele kulu, kao što drugi imaju privatna ostrva i nekretnine na Azurnoj obali.

Ako ste vi *takva* žena, nadam se da znate kako vaša internacionalna emotivna vozačka dozvola važi samo za ličnu upotrebu. Prvo, niste pilot, a ni neka penzionisana stjuardesa i, logično, postavice se pitanje šta ste vi to radili u životu, gde ste to pa sedeli, na kom kamen studentu su vas pronašla dotična *gospoda*. Pošto su vam oni došli na noge, citirajte srpske klasike i recite otmeno i uzdržano, malo oporo *da niste vi krivi što nam je kuća nasred druma, zapad na istoku, istok na zapadu* i sve one fraze ispod čijeg svoda ste se vi, devojko provodili, a trebalo bi vas malo i etnički očistiti, ošišati ili skaredno bacati sa tribina, Hirošimo, ljubavi moja.

Bolje bi vam bilo da ste svakog muškarca po redu mrzeli kao Nemca, a ne samo dokazane neprijatelje, recimo prave Nemce, čija esesovska prošlost je samo prošlost, *grozan mutan bezdan*, rekao bi Crnjanski *a što u taj bezdan ode niti jeste niti je kad bilo*.

Da je vaš unutrašnji moralni patuljak-kupidon redovno prizivao u svest Drugi svetski rat, vi biste verovatno još uvek gordo zaobilazili *Gete institut* i odbili da idete u Lajpcig na sajam knjiga i mogli samouvereno da se smuvate sa nekim Amerom, koji je po difoltu osvedočeni antifašista. A kako da fleširate taj stari rat, pored toliko novih, modernijih i luđih. Na kraju, Amera sada ima na svakom koraku pa i u našoj zemlji. Još uvek su to lepi, plavooki, zdravi muškarci, svetle puti kao kad su 1949. sleteli u Zapadni Berlin sa svim svojim igračkama, žvakama i seksepilom da udare ozbiljne temelje hladnom ratu. A rat je otac svih stvari, naročito taj nazvan elegantnim imenom „hladni rat“, mali presedan u živoj istoriji sadističkih, krvožednih ratova, kao što je recimo ovaj naš patuljasti rat niskog intenziteta, taj pinč od rata, koji je uzeo život mnogima, a ostavio demoralisanost, uranijum prvog reda, longplay oružje za smicanje živih mrtvaca. Kad se neki od tih NATO delivered boyfriends nove generacije požali kroz kakve muke je prošao u ličnom život, dočekajte ga rezigniranom rečenicom: *We are all survivors*. To zvuči tako iskusno i civilizovano, odlično prebacuje rampu ćaskanja uz italijansku pastu.

E sad, da se vratimo američkim plavušanima, tim Marijanama svačije pa i naše mladosti. Ne znam da li ste tog sveže izbrijanog, i široko nasmejanog Amerikanca držali u toplom zagrljaju, stavljali glavu na njegovo rame ili mu se nežno obratili, kad vam popusti pažnja. I da vam se nije učinilo *lepo i lako voleti kratko, za jedan dan* čak? Ili ste prosto samo ljudi od radoznalosti, kao i svaka true blood zombi devojčica, za tim da vidite golden body hair, makar i iz daleka. Dovoljno je i da paradira u bermudama, tu ćete se vi, bezobrazna zombi devojčice, već iskolačiti propisno da vidite te pegave listove. Recimo, ja kad dobi-jem true blood napad gledam utakmice i samo čekam kraj, jer Bekam obavezno skine majicu, i pokazuje velikodušno svoje čuveno *saće* za dž.

Mislim, nije vama ovde u posetu došao Dilan, Šon Pen ili Redford, a ni Tom Vejts, zaljubljenoj ženi treba malo vremena da to shvati... Kao i to da način izražavanja jednog Ame-

rikanca krije mnoge zamke hipokrizije i sve je *understatement*. Zato, on ume da bude vrlo jednostavan i svemu daje veselu notu, zapitkujući kao dete šta je ovo ili ono, konsterniran naprasno dok gleda srušenu zgradu Generalštaba. *Oh, Gosh, did we really do this to you?*

Tako i ja, kao polupenzionisana svetska žena, samo vrtim daljinski – što reče pokojna baba Ljubica Adžović: *Od kako sam došla iz Kana samo sedim pušim* – i nabodem i *History channel*. Tu se prenem, zanese me dirljiva, romantična priča, iz raspleta tog, zamislite tek drugog po redu svetskog rata. Tada su u stvari Amerikanci, precizno ovih današnji, da ne kažem *naših Amerikanaca*, u zgaženom, posleratnom Berlinu izgledali mnogo više kao arijevska nadrasa nego rođeni Nemci. Tako je i dan danas.

Gledam dokumentarnu melodramu iz perioda kada su uspostavili vazdušni most i prekinuli blokadu Berlina 1949. i počeli da doturaju hranu. Dnevni unos kalorija do tog trenutka u razrušenoj Nemačkoj: 900 °C po osobi. Dokumentarac opisuje kako su dva američka vojnika u neopisiva, ali ipak istorijska vremena, našli devojke Nemice. Kao i svi ostali zemljaci, i one behu poražene, mislim nisu mogli biti poraženi samo njihovi muškarci Nemci. Bile su onako germanski lepe, snažne, osramočene, gladne i siromašne, ali je ljubavna priča ipak nekako počinjala, u tom trenutku na tom mestu.

Kad, ako ne tad?

Čokolada je bila najveći afrodisijak i sastanci su bili kao i svi drugi na ovom svetu, koji se tako kratko odmara od ratova. Jedan krevet, jedan orman i nemački akcenat na engleskom i elegantna, malo sporty uniforma, maslinasta sa primesama boje afričkog peska, smeuljenje, čaša vode, upaljena cigareta. Vojnik o kome vam pričam, sakrio je jednom čokoladu u orman pošto je devojka odlomila komadić. Kada je došao sutradan, čokolade više nije bilo, a on se i danas toga seća, sa finim, blagim osmehom. Postoji jedna dobro čuvana tajna – retko koji muškarac ume kao Amerikanac da priđe ženi a da to ne bude dirty, ni pre ni posle. Bez obzira koliko su ih one četiri ribe iz serije Seks&grad deklasirale i srozavale. Kada sam ja sreća Amerikanca, iznad svih očekivanja koja bih mogla da imam prema suprotnom polu, morala sam da u svom ženskom fundusu oživim potpuno nove kategorije slabosti. Raspitala sam se kako izgleda njegov otac, računam čale je nekako više za mene, pod uslovom da liči na džuniora, a dobila ono što i zaslužujem – odgovor da uopšte ne liče. Jedan jedini na svetu, a ipak živi dokaz da ja Amerikance ne mrzim po defniciji. A ljubav i služi da se srećnije umre, kako kaže Riva, nezaboravna junakinja Reneovog filma, koja je zaista bila gotova da umre kad su ubili njenog ljubavnika, u nemačkoj uniformi. Bombardovanje, naravno, ne služi tome, ali to ne moram ni da vam kažem ako ovu priču čitamo u originalu, dakle na srpskom.

Eh, stalno neke digresije, baš sam baba Ljubica.

Kad je došlo vreme za prekomandu pomenuta dva fina američka vojnika – make it or break it, ja ni živa ni mrtva u Čele kuli. Naravno da saosećam sa dve Nemice i saznajem tada kako su vojnik i njegov drugar imali kraći, nekako tipično amerski dijalog, u kome su zaključili da su njihove devojke, te hostese razvaljenog i presečenog Berlina, bile zaista dobre, poštene žene koje su im pružile provod i malo ljubavi i nisu ih privlačile samo njihove cigarete, penicilin i dolari, već ono malo, bezrazložno trenutno osećanje lične sreće u opštem paklu. Rekle su „da“, a možda su u žaru trenutka, onako zapanjene, upotrebile i

nemački jezik i bez sumnje krenula je ona teška, nemačka suza, makar nevidljiva, ispod isprane, uredne bluze.

Onda smo videli i čuli njih dve danas, direktno iz nekog dalekog američkog srednjeg zapada, kratkih kosa, u dubokim godinama. Smešile su se još uvek pomalo stidljivo kao što to stare žene rade, te odavno naturalizovane američke domaćice, sa malim, režećim nemačkim akcentom, tim divnim detaljem koji se nikako ne da izbrisati, tek da bi se ljudi anđeo istorije blago smejućao na njihovom bračnom jastuku, a unučad pamtila lepu zgodu, kada je deda bio u ratu, tipa *How I met your mother*.

I druge, stare nemačke gospođe koje smo videli u filmu tvrde da su im Amerikanci onomad izgledali kao bogovi, sijali su kao sunce, uhranjeni i negovani, a bogami i izrazito zgodni. Ne, nisu mnogo ličili na njihove sunarodnike, koje je već tresla ne samo denacifikacija, već i masovna suđenja za ratne zločine kao i preki sudovi. Nisu bili nizašta, ni za zubara a ni za bricu, samo to teško ćutanje u stolarskoj radionici. Fasbinder nam je kasnije pokazao svu nenadmašnost tragičnog iskustva.

Njihovim ražalovanim Nemcima bilo je dosta svega, a Ameri su umeli, kao i danas, da sve pojednostave u ličnom kontaktu. I capa cap – razgovor kreće, mada on naravno ne može lepo da izgovara nemačke ljubavne fraze i savršenu nemačku ljubavnu poeziju, pažljivo slušajući njen grleni engleski i sve je tako novo, jednostavno i *excatig*, kao i uvek kad se nešto petlja sa Amerom u četiri oka. Beograd krajem 20. veka sasvim slučajno nije sravnjen sa zemljom kao Drezden, kako je nobelovac Ahtisari strasno pokazivao, rušeći sve sa stola potezom sivkaste, ugojene podlaktice, čokolada nije simbol fatalne ljubavi kao u ona vremena, kada su se u teškom strahu i poniženosti bez obala, zaljubile te sirote Nemice, čije su me priče istinski dirnule. Kad volimo Amerikance onda je to Mark Tven i ova davna vojnička prosidba dve žene uvaljane u katran i perje i staro krzno i iskrzane damske tašnice i taj papir u cipelama i strašna neizvesnost. I pustila bih svoju zombi suzu kad pomislim kako su ih ti čestiti, obični *boys next door*, iz prošlog veka vratili među žive i opervazili običnim, muškim poštenjem, koje su sigurno dobili u amanet od svojih američkih keva i bakuta. To je jedina meni poznata vrsta denacifikacije, ako vas zanima moje mišljenje.

Njima dvema ovlažile bi oči dok su pravile kisele štrudle i imale vremena da misle koliko je sati u Berlinu ili dok su pratile spektakularna hvatanja nacističkih glavešina, koje je Mosad otimao, sa svih kontinenata i na neviđene fore privodio pravdi. Mosadovi spektakli tog tipa graniče se sa trkama Formule 1 i takođe imaju svoje mesto na *History channel*. Taj kanal, to je čisti haven za američke istorijske apokrifne, propaganda nove generacije, gde ipak ponešto sadrži tračak istine, ili je bar istinopodobno, kako me je učio Miron Flašar. *History channel*, to je njihov moralni *Second life*.

Vreme je da se vratim toj Čele kuli, koju u stvari, neguju i kultivišu u svom posleratnom sećanju razne žene, dakle one preživele, koje su tako pomno tražile, ispod ljubavne skrame trenutka, nehotične znake osude i mržnje u zlatnom oku *džonfordovskog* Holivuda. I sigurna sam da je taj skroviti ženski kutak i posle mnogo godina, uvek mesto gde možeš da se sakriješ i plačeš sa pomešanim osećanjima i zato što više ne znaš ništa.

Možda bi ti danas rekla američkom potomku, u nekom sasvim neočekivanom trenutku: „Ipak si ti mene bombardovao“, gledajući ga pažljivo kao komadić meteorita koji ti je

udario u prozor i nastavlja da žiga radioaktivno, a onda pratila na tom sepijastom, malo brašnjavom licu hoće li da mu zaigra neki emotivni wikileaks. Mislim da neće. On bi odmahnuo rukom, pošteno smoren i uzdahnua negde visoko u vazduh pomenutu frazu: „Oh, my, did we really do this to you?“ Mogao bi dijalog da teče i drugačije, ako na primer nisi kao ja, rešila da nikada i slovima nikada, ni reč o bombardovanje ne procediš pred nekim NATO dečkom. Što ne gleda svoj *History channel* kad ionako u njemu igraju on, a brate i njegova baba i deda, i taj grandpa bio je dasa u poređenju sa njegovim dvosmislenim elaboracijama, snimcima iz Avijana i mizernih avaksa. Posle čitave decenije *ako misli ozbiljno* mogao bi i on sam da otvori ranu i pomene bombardovanje, dok jedete sladoled i klizite Knez Mihailovom ulicom. Kad ti ispališ neku devojačku, lakonsku, ocenu običnog, u ovom slučaju srpskog naroda, jer sad nisu u pitanju Nemci – on bi uzvratilo malo pokroviteljski, gotovo koketno: „Aaa, misliš, zato nije trebalo da vas bombardujemo?“ Pa ti onako ludački poskočiš od besa u sebi i uzvратиš uljudno i puna uzdržanog ludila na pauzi: „Oh, ne, ne, pa morali ste negde da pošaljete vaše ishlapele, pametne rakete koje vam je drndala i milionijumska buba“.

Mislim, ne bi to bio baš prijateljski dijalog.

Pitanje svih pitanje glasi da li bi taj razgovor mogao da ostane samo bura u čaši vode kojim slučajem, kada bi ti volela i mogla, a on smeo i znao da ti ispuni jedno tiho popodne, dok koso padaju zraci sunca preko Save, kroz moćne roletne njegove uredne, iznajmljene sobe? Da li bi se taj mali seksi pakao stvarno mogao nazvati rehabilitacijom? Ili, samo jedna književna inovacija, kao ono, onda u Neversu. Katarza nove generacije? Omaž jednog ženskog Don Kihota drugom? Sunce krvavo? E, da. O tome ti ne bi pričala svojoj deci. Ako hoćeš da valjaš blasfemije bolje ti ispričaj kako si se ljubila posle koncerta sa nekom yu rock legendom, ni to nije malo, a ni skroz politički korektno, pa možeš da ispadneš opasna riba, a da ti se pet kolena unazad ne okreću svi u grobu.

Da se ni ti, za svaki slučaj, ne okrećeš u grobu, osim ako si stvarno neviđeno temperamentna.

Naravno, ni onaj tim profi zavodnika nije mila majka, imaju i oni zdrave sumnje ko ste vi u stvari uzor devojko, šta ste radili na gorepomenutom kamen studencu kao Mala Sirena, kad su oni tu kršili primirje, slali ti tomahavke, dovodili onog mirotvorca Džesija Džeksona posle čijeg dolaska je palo najžešće bombardovanje, jeli musle i voćne salate za doručak, džogirali, osnivali firme, širili osmeh od 24 h po televizijama i, kao kruna svega, naučili da se obraćaju na srpskom. Odsustvo predrasuda prema urođenicima podvlače usvajanjem našeg trećeg poljupca u obraz. Ne puštaju šatro dok to ne odrade, kao da mi već posle prvog poljupca nismo skapirali da smo se izljubili.

Još davnih godina videla sam bedeker za svetske putnike u kome se pored ostalog kaže da Srbi podileišu od sreće kad im se stranci obraćaju na srpskom jeziku. Notorna je stvar da smo ne samo stidljivi i duboko nas dirne kad neko, ko srpski nije čak nikada čuo uživo, nauči tri unakrst i pokušava da nas hipnotiše i kroti. Ima i onih za koje je Serbian girlfriend totalna egzotika i to se plaća, ali ovde nije reč o tome. Govorim o poštenom pokušaju da se voli neko ko ne zna srpski.

Bilo bi najčednije da i on vas voli, a da vi ne pričate nijedan strani jezik i dudučete sve u šesnaest. No, znamo da je to nemoguće, tu se negde rasplamsavaju čari globalnog jezika,

koji u Srbiji govore i predškolska deca, jer vi u stvari znate da na njegovom jeziku kažete sve, dok on jedino ume da sipa fraze koja je pokupio po beogradskim kafanama: „Molim da platim“ etc.

Ruku na srcu – voleti dotičnog je nemoguća misija, težak, pasji posao osim ako on nije stvarno pravi džentlmen, koji će zauvek da doaka kletvi katarskog, a i onih nešto više selektivnih pokolja.

Ako govorimo o gospodi, na prijemima se javlja malo nestvaran utisak kako tough i dostojanstveno deluju šefovi vojnih misija i komandanti, jer u vojsci je bitna parada. Retko koja žena poznaje pravila igre u vojnoj kao i u paravojnoj industriji i može jedino da vrišti u snu na tu temu, dok je živa. I taj vrisak se i danas razleže sve do Homoljskih planina i Karpata i svako srce ledi šamanskim užasom.

Na ovom svetu ne postoji niko ko bi smeo, izdržao ni uspeo da tebe, hladniju od smrti, ubedi da ne kažeš na srpskom: Hirošimo, ljubavi moja.